Posudek konzultantky

na rigorózní práci Mgr.Ing. Pavla Burgera na téma:

Právní postavení a činnost soudních znalců v českém právním řádu

Autor předkládá k hodnocení rigorózní práci o nadprůměrném rozsahu 139 stran vlastního textu. Přílohou práce jsou, kromě obvyklých, rovněž seznam znaleckých oborů a vzor znaleckého deníku.

Především je třeba ocenit již samu volbu tématu. Autor zvolil téma, které je náročné v mnoha ohledech. Ač znalec, resp. posudek znalce jsou prakticky každodenní realitou rozhodovací praxe soudů, není teoretickým ani praktickým otázkám s nimi spojeným věnována v literatuře adekvátní pozornost (snad jen s výjimkou L. Dorfla a jeho komentáře k zákonu o znalcích a tlumočnících). Komplexní zpracování postavení a činnosti znalců je proto třeba považovat za mimořádně žádoucí.

Práce má propracovanou a velmi podrobnou vnitřní systematiku. Zvolenou systematiku hodnotím jako věcně správnou a logickou, neboť autor i tímto způsobem vyjadřuje vnitřní souvislosti zkoumaného tématu.

Po stručném úvodu se autor věnuje obecným otázkám postavení znalců a jejich činnosti. Autor se zabývá základními pojmy tématu, přibližuje historický vývoj této profese a připomíná normy, které tvoří aktuální právní rámec. Druhá část hodnocené práce se věnuje vzniku a zániku funkce znalce. Správně autor zdůrazňuje (s oporou citovaných pramenů), že stávající právní úprava nestanoví odborné předpoklady pro výkon znalecké činnosti, ačkoli se praxe výběru ustálila na akceptovatelných postupech. Autor přitom prokazuje nejen výbornou znalost platného práva, ale rovněž vhodně vybírá a komentuje judikaturu.

Analogicky, z podobných hledisek, zkoumá autor vznik funkce znalce „ad hoc“. (Postavení znaleckých ústavů se autor věnuje ve zvláštní samostatné části práce.) Připomíná přitom podmínky činnosti a správně konstatuje (na základě cit.rozhodnutí soudu), že jejich nedodržení by mělo za následek vadu řízení. Stejnou metodou popisuje a zkoumá autor otázky spojené se zánikem funkce znalce. Je třeba rovněž ocenit autorovy poznámky k otázce odvolání znalce, resp. k právní obraně odvolaného znalce.

Nejrozsáhlejší částí hodnocené práce je část věnovaná právům a povinnostem znalce. Autor se postupně, podle jasně vymezených hledisek (byť v úvodu této partie práce provádí ještě podrobnější klasifikaci), věnuje povinnostem, vyplývajícím ze zákona o znalcích a tlumočnících, z jiných právních

předpisů a konečně pak právům znalce. Zvláště oceňuji komentáře autora k povinnosti odbornosti znalce, a zejména ve vztahu ke skutkovým poznatkům (viz na str. 48) a k nutnosti objektivizace postupu znalců. Podobné hodnocení platí i o poznámkách, věnovaných povinnosti mlčenlivosti znalce, včetně zproštění mlčenlivosti). Podobně precizní je zpracování institutu konzultanta znalce nebo podjatosti znalce. I zde autor prokazuje výbornou znalost platného práva, stejně jako schopnost jeho interpretace a výbornou znalost judikatury. Na str. 64 uvádí autor dvě možné formy posudku a v té souvislosti konstatuje, že ústní forma posudku je v praxi řídká. V rámci ústní obhajoby by se proto autor měl vyjádřit o konformitě tohoto stavu z hlediska zásady ústnosti, která ovládá civilní proces (viz k tomu rovněž autorovy poznámky na str. 74-5). Elektronickou formou posudku se autor zabývá v souvislosti s návrhy novelizací a konstatuje, že elektronická podoba bude mít jednoznačně povahu pouhé kopie. Toto stanovisko by měl rovněž konfrontovat s autorizovanou konverzí dokumentů.

V poznámkách věnovaných účtování odměny a náhrady nákladů opět autor prokazuje nejen znalost platné právní úpravy, ale i praktických problémů (viz v těchto souvislostech např. otázka doplnění posudku pro účely odvolacího řízení nebo přiměřenost znalečného, kterými se autor zabývá na str. 7 an.). Pokud jde o délku lhůty, měl by se autor v rámci ústní obhajoby vypořádat s jak uvádí „v praxi ustálenou“ lhůtou pro vypracování posudku v délce 30 dnů. Tato praxe naráží na stále větší nároky na pružnost a rychlost soudního rozhodování.

Tato partie hodnocené práce končí pojednáním o právech znalce, přičemž autor rozebírá ta, která považuje za nejvýznamnější. Na str. 91 cituje autor v souvislosti s právem znalcem odepřít výpověď ustanovení OSŘ, které se však vztahuje na svědka, což by měl v rámci ústní obhajoby rovněž vyjasnit.

Další část práce je věnována právní odpovědnosti znalce. Autor se v ní postupně věnuje odpovědnosti veřejnoprávní (tj. disciplinární, trestněprávní, přičemž správní pomíjí) a soukromoprávní. Oceňuji, že především soukromoprávní odpovědnost znalce zpracoval autor poměrně podrobně. V souvislosti s odpovědností vyvstává otázka, kdo je objednatelem posudku při ustanovení například v soudním řízení. Na str. 105 u cit.ustanovení § 147 odst. 2 opomněl autor uvést právní předpis.

Pátá část práce je věnována znaleckým ústavům. Autor zde stručně a ve stejné systematice jako u znalce – fyzické osoby, pojednává o jejich právním postavení. I zde prokazuje velmi dobrou znalost platného práva i praktických problémů a tomto základě upozorňuje na odlišnosti v postavení a činnosti znaleckých ústavů oproti znalcům-fyzickým osobám.

Následující část hodnocené práce se zabývá věcným záměrem zákona o znalcích a tlumočnících, resp. vládní novelou zákona i znalcích a tlumočnících. Ačkoli jde jen o návrh, jehož další budoucnost je nejistá, je zařazení poznámek k tomuto návrhu přínosem. Autor zde prokazuje schopnost samostatných analýz diskusních otázek, stejně jako znalost širších souvislostí navrhovaných institutů (viz např. povinnost přezkoumatelnosti posudku). Na str. 130 autor připomíná autor navrhovanou úpravu příslušnosti soudu k žalobám proti rozhodnutí ministerstva o správním deliktu znalce nebo znaleckého ústavu. Navrhované řešení by autor mohl zhodnotit z hlediska jednotnosti judikatury.

Práci uzavírají autorovy závěrečné shrnující úvahy. Přílohami jsou: Seznam znaleckých oborů a vzor listu znaleckého deníku.

Závěr:

celkově hodnotím rigorózní práci Mgr.Ing.Pavla Burgera jako práci, která svým rozsahem, obsahem i způsobem zpracování splňuje požadavky kladené na tento druh prací a je proto způsobilá být předmětem ústní obhajoby.

V Praze dne 5. května 2011

Doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.